

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.365/2018/6. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Farkas Antónia előadó bíró

. Zumbók Péter bíró

A felperes: felperes

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

Országos Bírósági Hivatal

Jogi Képviseleti Osztálya

A per tárgya: bírósági jogkörben okozott kártérítés
megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.326/2017/9/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Törvényszék 20.187/2017/13.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar államnak - az illetékes adóhatóság felhívására - 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a bírósági jogkörben okozott kár alapjául szolgáló eljárásban a C. és társával szemben a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 27.G.303.075/2010. szám alatt terjesztett elő keresetet, melyben szerződésen kívül okozott kár alapján 1.000.000 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni annak a pernek az alperesét. Emellett kérte az árverésen vásárolt különböző festmények tulajdonának a megállapítását, valamint a kiadását, továbbá az alperes jogellenes magatartásának abbahagyására kötelezését is kérte.
- [2] A magyar bíróság joghatóságát elsődlegesen a 44/2001/EK rendelet (a

továbbiakban: Brüsszel I. rendelet) 5. cikk 1. és 3. bekezdésére, másodlagosan a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Nmjtvr.) 56/A. §-ára alapította. Hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperes a tulajdonosi jogait megsértette, a már megvásárolt műalkotásokat megrongálta, ezért kára Magyarországon következett be, mert a javítás költségeit itt kellett állnia, a vagyonában Magyarországon következett be értékcsökkenés.

- [3] A Pesti Központi Kerületi Bíróság az I. rendű alperessel szemben a pert joghatóság hiányában megszüntette. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a műtárgyak ismeretlen helyre szállítása, az egyik műalkotás megrongálása N-ben következett be, a károsult vagyonának a helyszíne, azaz a felperes lakóhelye a joghatóságot nem alapozza meg, mivel a Brüsszel I. rendelet alapvető célja az alperes lakóhelye szerinti joghatósági szabályok érvényesülése.
- [4] A felperes fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság végzését helyes indokai alapján helybenhagyta.
- [5] A felperes a Kúriához felülvizsgálati kérelemmel fordult, azonban azt a Kúria hivatalból elutasította, mivel a felperes a Kúria hiánypótlási felhívásának határidőn belül nem tett eleget.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes keresetében 180.000 forint kártérítés és 70.000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 349. § és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (3) bekezdése alapján. Érvelése szerint az alperes bíróság a joghatóságát csupán a Brüsszel I. rendelet alkalmazásával utasította el, elmulasztotta észlelni, hogy a felperes mint fogyasztó vett részt az ügyben, ezért a joghatóságát meg kellett volna állapítani.
- [7] Az alperes a kereset elutasítását kérte egyrészt arra hivatkozással, hogy a felperes sérelemdíj iránti igényt nem terjeszthet elő, mivel a felperes által állított károkozó magatartásra az új Ptk. hatályba lépése előtt került sor, másrészt azért, mert sem jogellenes, sem felróható magatartást nem tanúsított.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.
- [9] Hivatkozott arra, hogy az alapeljárás során mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelő döntést hozott, a felperes keresettel érvényesíteni kívánt joga körében a bíróság részletes vizsgálódást folytatott a magyar bíróság joghatóságának fennállása körében, és a felperes által a bíróság rendelkezésére bocsátott tényadatokból csak és kizárólag arra a következtetésre

juthatott, hogy a magyar bíróságnak a felperes által elé vitt jogvita tárgyában nincsen joghatósága. Utalt arra, hogy nem lehet sikeresen keresetet arra alapítani, hogy a bíróság a fél számára nem megfelelő döntést hozott.

- [10] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést a keresetének teljesítését kérve.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [12] Egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokaival is. Érvelése szerint nem kizárt a bíróság Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti felelősségének megállapítása abban az esetben, ha a bíróság felróhatóan járt el, és nem tudja ez alól magát kimenteni. Álláspontja szerint azonban a perbeli esetben az alperes kártérítési felelőssége nem áll fenn, mivel a felperes a Pesti Központi Kerületi Bíróság 27.G.303.075/2010. ügyszám alatt folyamatban volt perben I. rendű alperest 1.000.000 forint és járulékai megfizetésére kifejezetten szerződésen kívül okozott kártérítés szabályai szerint kérte kötelezni azzal, hogy a magyar bíróság joghatóságát az 1979. évi 13. tvr. és a 864/2007/EK rendelet (a továbbiakban: Róma II. rendelet) 4. cikkére alapozta. Utalt arra, hogy a joghatóság vizsgálata során a felperes által érvényesített jogból és az annak alapján előterjesztett keresetből kell kiindulni, és az alperes nem kötelezhető a különböző jogcímenek előterjesztett kereseti kérelmeken túl a tényállásból következő valamennyi esetlegesen felmerülő jogcím vizsgálatára annak érdekében, hogy a felperes igénye szerint a magyar bíróság joghatósága megállapíthatóvá váljon.
- [13] Fentiek alapján tévesnek tartotta a felperes azon álláspontját, amely szerint az alperes a szerződés jogi minősítését elmulasztotta. Hangsúlyozta, hogy a felperes szerződésszegéssel okozott kár megtérítésére keresetet nem alapított, ezért megalapozatlan azon hivatkozása is, hogy a Brüsszel I. rendelet 15. cikk fogyasztói szerződésekre vonatkozó rendelkezésének alkalmazását alperes elmulasztotta volna.
- [14] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a Fővárosi Törvényszék által egy másik eljárásban, 2015. június 16. napján 28.P.21.236/2015/6. számon kibocsátott bírósági meghagyás tartalmának az alperes jogellenes magatartásának megítélése szempontjából nincs relevanciája, hiszen azt az eljáró bíróság későbbi időpontban hozta, és az alperes eljárásának jogellenességét egyébként sem támasztja alá.
- [15] Nem tartotta megalapozottnak felperes Pp. 2. § (3) bekezdésére történő hivatkozását sem. E körben utalt arra, hogy jogsértés hiányában a felperes alapjogi sérelemre sem hivatkozhat, az Emberi Jogok Egyezménye 6. Cikk (1) bekezdése szerint a bírósághoz fordulás joga megillette a felperest, a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket elbírált. Kiemelte azt is, hogy jogsértés hiányában a felperes nem vagyoni sérelmének kompenzálására irányuló követelése is alaptalan.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet megváltoztatását, hatályon kívül helyezését, és az első fokon eljáró bíróság új határozat meghozatalára utasítását, elegendő adat esetén a kereseti kérelmének a teljesítését kérte.
- [17] Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 3. § (2) bekezdését, a 213. §-át, valamint a 221. §-át. Hivatkozott a Ptk. 339. § és 349. § és a 2/2011. (XII. 12.) PK véleményben, továbbá a Brüsszel I. rendelet 5. cikk 3. pontjában, a 15-16. cikkében foglaltak sérelmére is.
- [18] Vitatta a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy nem volt olyan kereseti kérelme, amely szerződésszegésen alapult. Ezzel szemben állította, hogy a szerződésen kívüli károkozásra irányuló kereseti kérelme mellett sem a tulajdoni igényen alapuló kereseti kérelmét, sem a jogalap nélkül birtokolt műalkotások kiadása iránti igényét az eljáró bíróságok nem vizsgálták.
- [19] Állítása szerint a jogerős ítéletet hozó Fővárosi Ítéltábla nem ismerte fel, hogy a Brüsszel I. rendelet 5. cikk 3. pontja szerinti különös joghatóság a nem tagállami területre nem alkalmazható, mivel a kárt okozó esemény megtörténtének helye az Európai Unió területén kívül esett. Hangsúlyozta, hogy az Európai Uniót kívüli joghatóság megállapíthatósága ügyében az EU rendelet nem irányadó, ezért az alperesi végzés jogszabálysértő, akárcsak az ezt elfogadó, és a kártérítést megtagadó jogerős ítélet.
- [20] Hivatkozott arra, hogy a kár bekövetkezésének helyeként akár N., akár B. elfogadása esetén is neki van választási lehetősége, ezért az ő választása alapján a bíróságnak kötelessége lett volna megállapítani a magyar bíróság joghatóságát.
- [21] Érvelése szerint a tényállás része volt a C. általi több műalkotás jogellenes magához vétele és jogalap nélküli birtokolása, ezért nem vitatható a kár bekövetkezésének helye, hiszen őt Magyarországon fosztották meg a tulajdonától, és gátolták meg a birtoklásban. Mindezek alapján kiemelte, hogy az alapperben a felperes lakóhelye szabja meg az illetékességet és vele együtt a magyar bíróság joghatóságát is.
- [22] Kifogásolta az alapperben eljáró bíróság részéről, hogy nem tisztázta az alperes személyét, a károkozó azonosságát a perbevonott alperessel, így nem történt meg a Pp. 221. §-a szerinti tényállás felvétele.
- [23] Álláspontja szerint a 2/2011. (XII. 12.) PK vélemény alapján a bíróságoknak hivatalból kellett volna észlelnie a perbeli jogviszony fogyasztói szerződésnek minősülését, vizsgálniuk kellett volna, hogy a közte és az általa beperelt árverőház között milyen kötelmi jogviszonyok keletkezhetnek. Kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok nem tisztázták azt, ki volt az árverező, ki volt az eladó, ki volt az árverőház, melyikkel milyen kötelmi jogviszonyban állt, és hogyan kerülhetett egy angol cég

alkalmazottainak kezébe egy N-i árverésen az általa megvásárolt műtárgy.

- [24] Kiemelte, hogy az alperesnek a tényállás megállapítása hivatalból kötelezettsége lett volna, ahogyan hivatalból észlelnie kellett volna azt is, ha közte és az angol társaság között bármikor, és bármilyen formában fogyasztói szerződés jött volna létre.
- [25] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján. Érvelése szerint a jogerős döntések a kártérítési per bíróságát is kötik, azok csupán amiatt, hogy velük a fél nem ért egyet, nem bírálhatóak felül, a kártérítési per bíróságának nincs jogszabályi lehetősége más eljárásra tartozó jogvita eldöntésére, szakmai véleményezésére, felülbírálatára, különösen nem a döntés meghozatalát követően más ügyben született ítélet alapján. Kiemelte, hogy a bírósági jogkörben okozott kártérítés megtérítésére alapított kereset nem szolgálhat a jogerős határozatot követően rendkívüli perorvoslatként. Utalt arra is, hogy a perbeli esetben a jogellenes és felróható magatartás hiánya önmagában kizárja az alperes kártérítési felelősségét.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [27] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabályok és azok előadott indokai tekintetében vizsgálta felül.
- [28] Az alapperben vitás joghatóság hiánya azt jelenti, hogy a bíróság nem jogosult eljárni valamely polgári perben. Joghatóság hiánya okából a pert akkor lehet megszüntetni, ha a perre a magyar bíróság joghatósága a törvény vagy nemzetközi egyezmény rendelkezése alapján kizárt [Pp. 157/A. § (1) bekezdés b) pontja]. Erre figyelemmel azt kellett vizsgálni, hogy az eljáró bíróságok követtek-e el a joghatóság vizsgálata során olyan kirívó jogszabálysértést, amely megalapozza a felperes Ptk. 349. §-án fennálló igényét.
- [29] A rendelkezésre álló iratok alapján a Kúria megállapította, hogy a Pp. 3. § (2) bekezdése, továbbá a 213. § és a 221. § rendelkezéseiben foglaltak nem sérültek az eljárás folyamán, az alapperben eljáró bíróságok részéről a Ptk. 349. §-t megalapozó súlyos hibás jogalkalmazás, eljárási hiba, avagy téves döntés nem történt. Az alapiratok alapján megállapítható, hogy az alapperben eljáró elsőfokú bíróság a tényállást teljeskörűen felderítette, részletesen elemezte és egyenként megindokolta a felperes keresethalmazatát képező egyes kereseti kérelmek szerinti joghatóságot (27.G.303.075/2010/19. 7-8. oldal), ezért nem felel meg az iratok tartalmának a felülvizsgálati kérelem azon

hivatkozása, amely szerint a bíróság kizárólag a szerződésen kívüli károkozásra alapított kereseti kérelme tekintetében vizsgálta a joghatóságot, de a tulajdoni igénye és a jogalap nélkül birtokolt műalkotás kiadása iránti igény vonatkozásában nem.

- [30] Helyesen hivatkozott az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében arra, hogy a bírósági jogkörben okozott kártérítés megtérítésére alapított kereset nem szolgálhat a jogerős határozatot követően rendkívüli perorvoslatként. Bírósági jogkörben okozott kárról akkor lehet szó, ha az az igazságszolgáltatás gyakorlásával, tehát a bíróság feladatainak teljesítése körében megvalósított tevékenységgel vagy mulasztással okozati összefüggésben keletkezett. Az ilyen kár megtérítését igénylőnek kell az általános szabályoknak megfelelően bizonyítania, hogy a bíróság a jogellenes tevékenységével vagy mulasztásával okozati összefüggésben károsodott. A következetes gyakorlat alapján a jogalkalmazó szervek felelősségét csak kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedés alapozza meg (EBH2001. 526.). A joghatósági szabályok értelmezése a perbeli esetben azonban kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedést nem valósított meg.
- [31] A felperes az alapperben a permegszüntető végzés elleni fellebbezésében iratellenesen hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság az Európai Bíróság ítéletei közül csak azokat emelte ki, amelyek a káresemény bekövetkezésének helye tekintetében korlátozóak, és nem vette figyelembe azokat, ahol az Európai Bíróság maga törte át saját értelmezési korlátaait. Ezzel szemben az alapperben eljáró bíróság határozata 6. oldalán részletesen megindokolta, hogy a joghatóság kérdésében a felperes által felhívott Bier BV v. Mines de Potasse d'Alsace ügyben hozott ítéletét miért nem tudta irányadónak tekinteni a perbeli esetben. Megjegyzi a Kúria, hogy a felperes által sem vitatottan a káresemény bekövetkezésének helyét, mint különös joghatósági okot az Európai Bíróság gyakorlata is különféleképpen értelmezi az egyes jogesetekben az egyéb eltérő körülmények figyelembevételével, amely már önmagában kizárja a kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési tévedést. Emellett a közigazgatási jogkörben okozott kárért fennálló kártérítési felelősség nem általában a téves jogértelmezést, jogalkalmazást szankcionálja, hanem a kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedést. A másodfokú bíróság azonban jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy az alperes terhére kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedés nem állapítható meg. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben nem volt olyan kötelezettsége az eljáró bíróságoknak, hogy a felperes lakóhelye szerinti joghatóságot kellett volna megállapítani. Az alapperben eljáró bíróságok részletesen levezették, hogy az Európai Bíróságok állandó gyakorlata értelmében a különös joghatósági szabályokat szűken kell értelmezni, főszabályként az alperes székhelyének joghatósági szabályát kell figyelembe venni, a Brüsszel I. rendelet 5. cikke 3. bekezdésének értelmezése szerint - kizárólag azon az alapon, hogy a károsult

pénzügyi kára, vagyona egy részének valamely másik szerződő államban történő elvesztéséből ered - „a káresemény bekövetkezésének helye” nem jelenti a kérelmező lakóhelyét, ahol a vagyonának központja található.

- [32] Alaptalanul sérelmezte a felperes a felülvizsgálati kérelmében azt is, hogy az alapperben eljáró bíróságok nem tisztázták alapper alperese és közöttük fennálló jogviszony tartalmát, és hivatalból nem vették figyelembe a fogyasztói minőségét. A Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyó alapperben az alperes a 2011. május 20-án bírósághoz érkezett beadványában kifejezetten olyan nyilatkozatot tett, hogy a felperessel nem állt fenn szerződéses kapcsolata, és a felperes egyes kereseti kérelmei továbbá az általa előadott tényállás is ezt támasztották alá. A felperes pénzfizetésre irányuló keresete az alapperben mindvégig szerződésen kívüli kárigény volt, hangsúlyozottan és több ízben ismételten (12. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal, 13. és 16. sorszámú beadványok). Egyedül a 13. sorszámú beadványában utalt szerződéses igényre, amelyet visszaszolgáltatás/visszatérítés iránti igénynek nevezett, ami az egyébként megelőzőleg ugyanabban a beadványában is szerződésen kívüli kárigényével összevetve legfeljebb a birtokba adás iránti keresetének volt megfeleltethető, amit viszont nem szerződés teljesítése, hanem megszerzett tulajdonjoga alapján követelt. A fentiekben már hivatkozottak szerint egyébként az alapperben eljáró elsőfokú bíróság a pert megszüntető végzése indokolásában külön és megfelelő részletességgel kitért arra, hogy a felperes dologi jogon alapuló keresetei miért nem alapozzák meg a joghatóságát.
- [33] Egyetértett a Kúria a másodfokú bírósággal abban is, hogy a felperes megalapozatlanul állította a fogyasztói szerződésekre vonatkozó joghatósági szabályok alkalmazásának elmulasztását, mivel a felperes az alapeljárásban nem hivatkozott a jogviszonya fogyasztói jellegére és arra az általa előadott tényállás, valamint az egyes kereseti kérelmei sem utaltak. Az eljáró bíróságok részéről a szerződés fogyasztói jellegére vonatkozó hivatalból történő észlelési és vizsgálati kötelezettség megszegése szintén nem állapítható meg, ugyanis az csak abban az esetben áll fenn, amennyiben a perben rendelkezésre álló ténybeli elemek (bizonyítékok, illetve a felek nyilatkozatai) alapján a fogyasztói jelleg valószínűsíthető. A bíróság hivatalból az eljárási szabályok alapján bizonyítást e tekintetben sem folytathat le, a fogyasztói jelleget az arra hivatkozó félnek kellett volna bizonyítania.
- [34] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, mert az mindenben megfelelt a vizsgált jogszabályoknak.

Záró rész

- [35] Az alperes perköltségigényről lemondott, ezért arról nem kellett

dönteni.

- [36] A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles megfizetni.
- [37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [38] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. április 8.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k.
előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. **bíró**

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző
HM